

FIATALOK FÖRUMA

Nem vagyunk hívei annak a lejárt és sok kudarcot vallott szemléletnek, amely úgy kezelte a munkaversenyben résztvevőket, mint holmi kész hősöket, s mintha a távoli jövő egészen más körülmények között élő emberei lennének. Régen túl vagyunk már fejlődésünk ezen a buktatóján. Az utóbbi időben azonban újra találkozhatunk szélsőségekkel. Vannak, akik fenn hirdetik, hogy az emberek többsége az üzemekben is csak a piacnak él. Gondolkodásának látókörét minden egyéb távlat elől fekete sziklaként zárja el a „mit fizetnek?”

Igaz, hogy így tételesem munkaszeret, munkafegyelem, sokszor hangzik el üzemeinkben, s ezzel kapcsolatban többször emlegetik a fiatalokat, az új munkásszereplőket. Munkaszeretetre, fegyelemre szükség van, hiszen a célkitűzések valóra váltásában, a tervek, a normák teljesítésében legelső feltétel: az önként vállalt munkafegyelem. A hétköznapi egyforma forgatagában a többség összeveti vállát, s e többségben ott vannak a fiatalok is, akik látják munkájuk szépségét, célját, eredményeit.

Pillanatkép szép kötelességünkről

Nem hiába fogadják el igazolványba a gyorsfényképet. Sokszor a maga nyers pillanatnyiségében is hitelesben, felismerhetőbben tükröz, mint a gondosan retusált kép. Ilyen gyors és megkapó képet kaptunk a Szegedi Kőrösi József Közgazdasági Technikum I. osztályos tanulói a Salgótarjáni Üveggyár munkájáról.

Amikor üzemi látogatásra indultunk, képzeletünkben már nagyjából kialakult az üveggyári munka képe. En például egy hatalmas teremre gondoltam, amelyben együtt látható a gyár összes terméke. Aztán tovább léptek gondolataim, s máris az üveggyártás érdekességeit vágytam látni. Az üzemi munkával tanév közben már többször ismerkedtünk. Politechnikai napokon dolgoztunk a konzervgyárban. Keresetünket félre raktuk erre a kirándulásra.

A kohók mellett

Még át sem léptük a gyár nagy munkacsarnokainak küszöbét, rövid tájékoztatóban elmondották nekünk, hogy ennek az északmagyarországi üveggyárnak ötöt még az 1800-as évek végén alapították. A felszabadulás után pedig ez az üveggyár kezdte meg elsőnek a termelést. Érdeklődéssel hallgattuk kísérőnk tájékoztatóját, aki elmondta az üveggyártás menetét, technológiáját. Örömmel ismertük fel mondataiban mindazt, amiről nagy vonalakban már tanultunk a kémiai órákon. De amit a kohók mellett láttunk, az felülmúlta minden eddigi képzeletünket.

Ha jól értettük, itt 1500 fokra hevítik a homokot és a mészkövet. S hogy fogalmunk legyen arról a hevítésről, a mesterek kölcsön adták ellenőrző szemüvegüket, amelyekkel betekinthettünk a rejtélyes világba. Ők időközönként azt vizsgálják, hogy az olvadék alkalmas-e már csapolásra. Mi fantáziánkunk adtuk át magunkat, a szemünk elé tárult látvány hatására. Volt, aki a tűztáncban fenséges és félelmetes trópusi erdőt vél látni. Mások sziklás hegyvidék csalóka képét ismerték fel. En gyönyörű téli tájat láttam, egy befagyott tavat érintetlen hóréteggel, mögötte hófödte hegycsúcsokkal.

Ez csak a kezdet

Ezzel a látvánnyal léptünk be az üveggyártás öreg otthonába, s kezdtünk ismerkedni a munka új meg új arcával. S ettől kezdve

A paprikapajták között nézelődve az első mondat, ami megütötte a fülem, meglepően hangzott:

— Ilyenek ezek a mai fiatalok. Egy részük szakmát sem tanult, dolgozni sem szeret. Milyen munkás lesz ezekből?

— Mit várhatunk az elkenvezetett csemetéktől? — hangzik a kérdésre kérdés.

A vállalat vezetősége, az üzemi pártszervezet általában elégedett az itt dolgozó fiatalok munkájával. Ezért kétkedve fogadom a sumázott véleményt. Vagy mégis ilyenek a paprikafeldolgozó ifjúságunkai?

Mindenki „hozzátartozója”

Ezt kértem Sütő Zsuzsa technikusától, a KISZ-szervezet agitációs felelősétől is. Szerinte nagyon rendesek, általában eredményesen dolgoznak, ha van is köztük egy-két hanyag.

Nézzé, ott a középső asztal mellett dolgozó fiatalokat — mutat a leveskonyhában egy asztalt körülállókra. — Mellettük idősebbek dolgoznak. A két csoport versenyben van. A mieink nem maradnak el.

A mieink szót hangsúlyozva ejti, de később szavaiból kitűnik, hogy itt mindenki „hozzátartozója”, hiszen ő a leveskonyha egyik vezetője.

No, de lássuk, mit válnak a legilletékesebbek, a fiatalok. Válogatás nélkül kérdeztem őket. Véletlen műve, hogy éppen olyanokkal elegyedtem szóba, akik segédmunkások, tehát nincs szakképzettségük. Közülük is elsőnek olyanokkal, akik vidékről járnak be Szegedre dolgozni. Érdekes, hogy a környező falvakból bejáró munkásokat általában „nehéz embereknek” tartják, mert nehezen nevelhetők. Vajon ebben az üzemben is?

Süli Ilona kisteleki leány. Ő is olyan, mint sok más, 20—21 éves társa. Ha véleményét mond valamiről, nem keresi a kifejezéseket, de hiányolja munkájából az izgalmasságot, az érdekességet. Amikor azt kérem, beszéljen erről bővebben, az autómata csomagológépre mutat, ahol földije, Pigniczki Vera dolgozik.

— Ismétlődnek az egyszerű mozzanatok, megszoktuk, de érezzük, hogy ez az egyhangúság néha fárasztó is. Nem sok romantika van ebben a munkában, ha csak az nem, hogy sűrűn elromlik a gép, de ez inkább bosszúság számunkra, mert csökkenti a keresetét.

— Ismétlődnek az egyszerű mozzanatok, megszoktuk, de érezzük, hogy ez az egyhangúság néha fárasztó is. Nem sok romantika van ebben a munkában, ha csak az nem, hogy sűrűn elromlik a gép, de ez inkább bosszúság számunkra, mert csökkenti a keresetét.

Hajnaltól ebéd

Keresetével elégedett. Havonta összesen 1400—1450 forintot visz haza. De míg

eljutott idáig, volt csipető, anyaghordó, de hozzátesszi, egyik sem volt olyan nehéz, mint a kisteleki határban tűző napon kapálni. Alkalmában elégedett munkájával, csak ne rabolna el olyan sok időt a nap 24 órájából. Ugyanis hajnali negyed 3-kor ébred Kisteleken, s negyed 5-kor érkezik a szegedi vasútállomásra, barátjának, munkatársának. Ha tudnak, alszanak a vasúti kocsiban, vagy olvasnak háromnegyed 6-ig, aztán sietnek a gyárba. Délután viszi őket a vonat haza. Este 7-kor fekszenek, hogy hajnalban pihenten ébredjenek. Szívesen olvas szépirodalmat. Néhány hete vásárolt tíz kötet könyvet részletre. Azt mondja, nem valami jól sikerült a vásár, mert nem érdekesek a könyvek. Most jelenleg egy sokat forgatott könyvet olvas: Katinka, a vértanú lánya. Keresetéből félretek minden hónapban. Ha összegyűlik valamennyi, ragaszt valamit a stáfirunghoz, mert őszre vége a katonaidőnek, hazajön a vőlegény.

— De addig nem akar a városba költözni, hogy ne kelljen olyan korán kelni?

— Nem. Szüleim azt mondják, maradjak otthon, mert mi lesz velük nélkülem. Tudom, e szavak mögött az bujkál meg, hogy mi lesz énelem nélkülük. Így hát maradok.

Segít a családnak

Még alig múlt 17 éves Faur Sándor kizombori lakos. Édesanyja kilenc éve dolgozik itt a paprikafeldolgozóban. Apja évek óta munkaképtelen, beteg. Rajta kívül még öt gyerek van otthon, mind fiatalabbak nála. Rakodómunkás, azt mondja, legszívesebben lakatos lenne. Nincs ideje a tanulásra, pénzt kell keresni a családnak. A havi 1450 forintból egy százast kap vissza zsebpénzként. Amikor megtudja, hogy újságciikk készült, szabadkozik.

— Vannak nálam jobban dolgozó szakmunkások. Mit szólnak, ha rólam ír az újság?

A végszóra anyja is oda érkezik. Látva fia aggodalmát, s megtudja, mi készül, pártjára áll.

— Nem tesz ő semmi különöset, csak amit egy jó gyereknek tenni kell. Felneveltem, most ő segít nevelni testvéreit.

Jó munkásnak tartják, olyannak, aki érdeklődik az üzemi munka iránt. Viszont azt nem tudja megmondani, ki a KISZ-titkár.

Valamilyen befejezés illelnek a beszélgetések után. De a hétköznapi sodrából kiemelt három epizód sokatmondó. A maguk módján közlik: ilyen fiatalok is vannak a paprikafeldolgozóban. Amikor azt mondjuk, egy-két jelenségből nem szabad általánosítani, arra is figyelmeztetünk, nem szabad az új munkások mellett sem közömbösen elismerni.

Nagy Pál

A hálátlan

Szekeres László 1946-ban, 19 éves korában hátat fordított a szüleinek, az országának, s kiszökött Ausztriába. A francia zónában az ügynökök betoborozták az idegenlégióba. Pár hetes kitérés után behajózták, s vitték a francia gyarmatokra. Később Indonéziába került, s ott is maradt öt éven át. Örvezetőként szerezte le, majd Párizsban húzta meg magát. 1955-ben diplomácián úton hazatérését kérte, s a magyar kormány ezt meg is adta neki. Nem kérdezték hol, merre járt, mit csinált. Rögtön Ozdon kapott munkát, ahol 1956 novemberéig dolgozott. Akkor ismét kerekét oldott, s megint Párizsban kötött ki. 1963-ban ismét hazakönyörögte magát, s rögtön munkát kapott, mint lakatos, a Dunajvárosi Acélműben.

Pár nap múlva ott hagyta az acélművet, s átment az építőiparba, Almásfüzitőre. Két hét múlva összekülönbözött a munkavezetőjével, aztán innen is tovább ment. Ezután Szentendrén dolgozott pár hétig, de itt sem volt inyre a munka. 1964 nyarán viszont már a pécsi járási bíróság előtt állt. Ismét diszidálni akart, s ezért tiltott határátlépés kísérlete miatt nevelői jelleggel 4 hónapi szabadságvesztésre ítélték.

Mikor kiszabadult, a tanácsai szervek segítségével munkába lépett a Baranya megyei építőiparban, később pedig a Budapesti Építőipari Gépesítő Vállalat alkalmazottjaként került Szegedre. Mint lakatos szakmunkás havonta 2 ezer forint körül keresett, s kedvezményt is élvezett: az építőipari vállalat Kossuth Lajos sugáruiti munkásszállásán lakott. Már úgy látszott, hogy megemelte magát. Munkatársai, akik tudtak korábbi életéről, soha egy szóval sem emlegették azt előtte, sem a háta mögött. Szekeres a bizalommal csúnyán visszavet. Major Antal, munkatársát egy alkalommal meg is ütötte. Ennek az esetnek különösebb következménye nem lett, viszont Szekeres László verszemet kapott. Gátlás nélkül ócsárolta és rágalmasztta a Magyar Népköztársaság államrendjét. S olykor öt-hat embernek tartott „előadást” arról, hogy neki mennyivel jobb dolga volt Franciaországban.

— Akkor miért könyörögtem magad kétszer is vissza? — kérdezték tőle munkatársai. Erre nem tudott mit felelni és sértődötten elhallgatott. Esténként újra és újra kísérletezett nyugati élményeinek tolmácsolásával, s főleg akkor hangos-

kodott, amikor a közelében ipari tanulók is voltak.

Munkatársai közül Keszthelyi Gyula, Varga András, Péteri Imre, Jóos István és Gál István nem hagyták szó nélkül Szekeres László arcátlanágát, amikor sértegette a magyar munkásszert, s izgatott a szocialista rendszer ellen. Emlékeztették arra is, hogy kétszer kapott a magyar államtól megbocsátást, és mindkét esetben gondoskodtak arról, hogy kenyérhez jusson, méghozzá nagy darabhoz. A jó szó, mint falra hányt borsó pergett le Szekeresről, aki senkivel sem tudott összeférni munkahelyén.

Ezt folytatta akkor is, amikor ez év februárjában a Belügyminisztérium pánaszrodájához fordult, hogy Nyugatra érvényes útlevelet kérjen. A szolgálatos rendőrszép szöveg közölte vele, hogy kérelmét a lakhelye szerinti illetékes megyei rendőr-főkapitánysághoz kell benyújtania. Szekeres ezt a felvilágosítást kioktatásnak vette és életveszélyesen megfenyegette a rendőrszert olyan szavak kíséretében, amelyekkel ismételt a szocialista társadalmi rendet sértette. Mielőtt ezért felelősségre vonták volna, gyorsan kerekét oldott. A történetek miatt köröztek, majd letartóztatták.

Egy ideig a Pécsi Orvostudományi Egyetem ideg- és elmeklinikáján figyelték meg, hogy nem szenved-e tudatzavarban, vagy gyengeelméjűségben. Hosszan tartó vizsgálat és megfigyelés után megállapították, Szekeres sem tudatzavarban, sem gyengeelméjűségben nem szenved, csupán magatartásával kelt ilyen látszatot. Röviden szölvá: megjárta magát. Most már viszont éppen elég volt a rovásán, hogy sorozatos és rendszeres igaztásai, garázda magatartása miatt felelősségre vonja a szegedi járásbíróság. A tárgyaláson kiderült, hogy Szekeres László korábban pécsi munkahelyén, a munkásszálláson is ugyanúgy igaztatta munkatársait a szocialista rend ellen, mint ahogy ezt szegedi munkahelyén is tette.

Szekeres László sorozatos cselekedete súlyos megítélés alá eső bűntett. Ezt állapította meg ügye tárgyalásakor a szegedi járásbíróság. Éppen ezért Szekeresrel szemben a törvény szigorát alkalmazta és 4 és fél évi szabadságvesztésre ítélte, valamint 5 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától. Az ügyész és az ítélő megnyugodtak az ítéletben, a védő azonban enyhítésért fellebbezett.

L. F.

Tudósítónk jelentik

Nyári művelődési program Kisteleken

A napokban került sor Kisteleken a művelődési bizottság újjászervezésére. A társadalmi aktivistákkal kibővített bizottság nyári művelődési programot dolgozott ki. Tervükben szerepel — többek között — kirándulások szervezése a Balaton partjára. A művelődési ház színjátászo — akik nagy sikerrel mutatták be Kisteleken a „Jegygyűrű” a mellyenyzsebben” című vígjátékot — vendégszereplő körutat tesznek a járás községeiben. Máris több község művelődési otthona jelezte,

hogy szívesen látják a kisteleki színjátásokat. A művelődési bizottság a Hazafias Népfronttal együttműködve július első felében változatos műsort rendez a kisteleki erdőben. A résztvevőknek ételről, italról is gondoskodnak, s lesz birkacsárda is.

A nyári programban a szórakozáson kívül egészségügyi előadásorozatok is szerepelnek. Ezeken főként a nyári betegségek megelőzésére hívják fel a lakosság figyelmét.

Balán Miklós

Tovább tanul a Szeged 2-es posta legfiatalabb brigádja

Szeged 2-es postahivatalában a napokban tartott megbeszélést a hivatal legfiatalabb brigádja, a Dózsa-brigád. Elhatározták, hogy a lalközóra küldöttjét is. Gáminőségi munka javításához szükséges vonalvizsgát az előírt határidő előtt leteszik. Megbeszéltek azt is, hogy a szabadtéri előadásokat csoportosan látogatja majd a brigád. Megválasztotta a brigád a balatonalmádi ifjúsági találkozóra küldöttjét is. Töbolyós János brigádvezető és Jaksa Gábor brigádtag személyében.

Kovács Mihály

Szeged 2-es postahivatal

Nemcsak ismerkedés

a munkával, hanem hasznos, eredményes cselekedet a középiskolás fiúk, lányok tevékenysége a Szegedi Konzervgyárban. Az idén öt gimnáziummal, négy technikummal kötött szerződést az üzem.

A készáruaktárban s a csomagoló üzemenzben dolgoznak a Radnóti gimnázium, a közgazdasági technikum s több más középiskola tanulói. Még alig ért véget a tanidő, ki sem fújta magukat a fiatalok, máris közel 200-an jelentkeztek munkára.